

The background image is a rich, textured oil painting of a forest scene. In the foreground, a large, craggy rock formation in shades of grey, brown, and ochre sits on a bed of fallen leaves and forest floor debris. To the left, a slender, light-colored tree trunk stands vertically. The middle ground is filled with a dense canopy of trees, with various shades of green and brown suggesting different foliage and light filtering through. On the right side, there are more vibrant green plants and shrubs. The overall style is impressionistic, with visible brushstrokes and a focus on natural light and color. The text 'webbkatalog 9' is superimposed in the center in a white, elegant serif font.

webbkatalog 9

Innehåll

J. C. LINNERRHIEM	<i>Drottningholm 24 sept. 1783</i>
ELIAS MARTIN	<i>Den 9 april 1787</i>
JONAS ÅKERSTRÖM	<i>Muser i följe</i>
KILIAN ZOLL	<i>Landskap under molnskyar</i>
JOH. FREDR. HÖCKERT	<i>Samekvinna</i>
JOH. FREDR. HÖCKERT	<i>Historisk dräktstudie</i>
JOH. AUG. HALLGREN	<i>Pojke som bygger korthus</i>
AMALIA LINDEGREN	<i>Flicka från Nettuno</i>
ALFRED WAHLBERG	<i>Skogsglänta</i>
CARL FLODMAN	<i>Skymningslandskap</i>
EMIL ÖSTERMAN	<i>Flickporträtt</i>
CHRISTIAN ERIKSSON	<i>Anna Palme, née Lavonius</i>

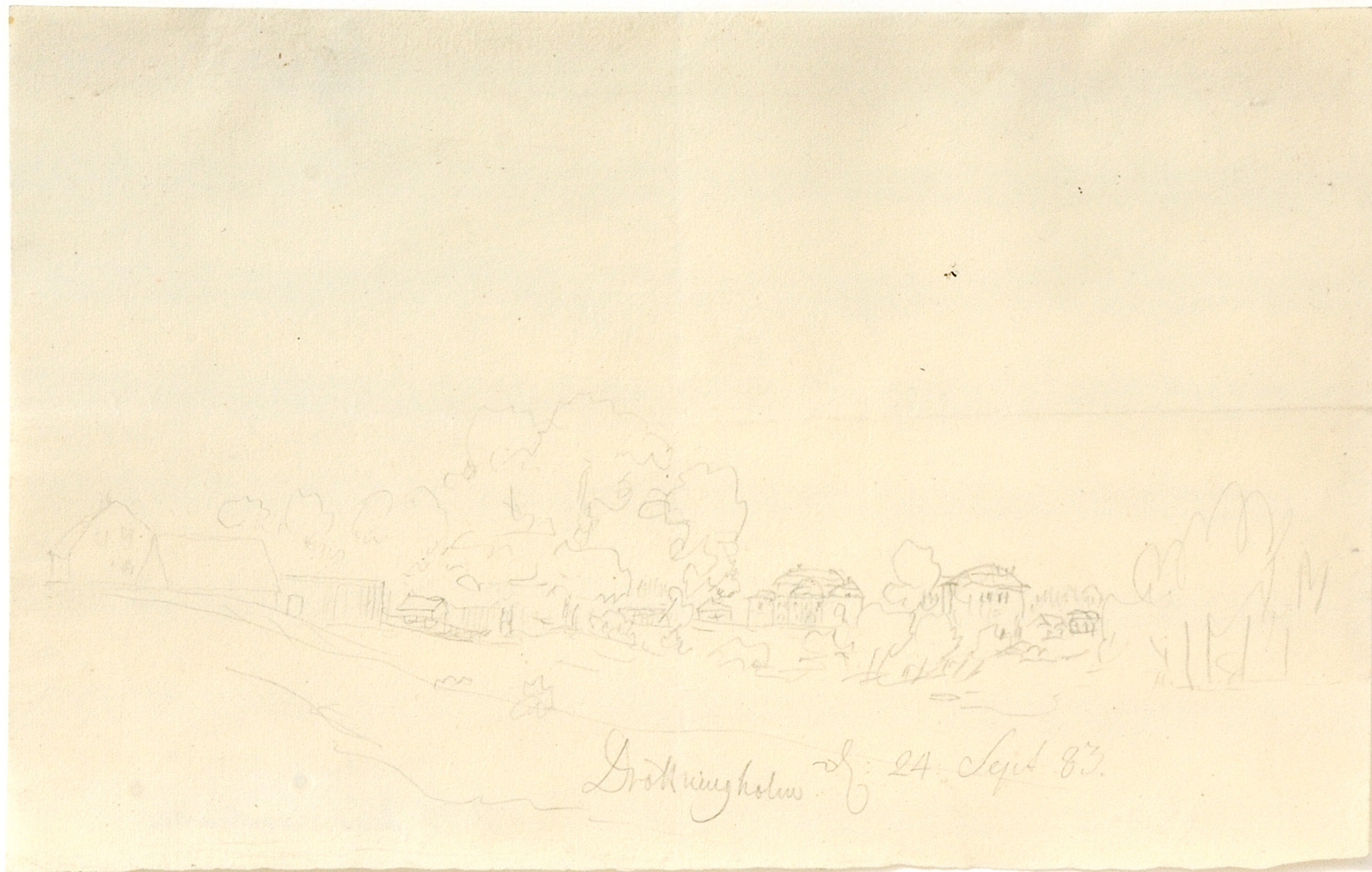

Lorenz B. Hatt | KONSTHANDEL
HÄGERSTENSVÄGEN 141, 12648 HÄGERSTEN (ASPUDDEN)
WWW.HATT.SE | INFO@HATT.SE

FOTO: GABRIEL HILDEBRAND

PASSEPARTOUTER I BOMULLSKARTONG FRÅN
AB STOCKHOLM RAM, TIMMERMANSGATAN 19

STOCKHOLM 2022

I. JONAS CARL LINNERRHIELM

(Elleholm 1758–1829 Dörby)

Drottningholm d: 24. Sept. [17]83.

Blyertsteckning på ett oskuret blad. 21 × 33 cm. Osignerad. I passepartout, yttermått 40 × 50 cm.

PROVENIENS: Jean Bolinder (1813–1899), inköpt på dennes auktion (Bukowskis 1899) av Ludvig Broomé, därefter i arv till civilingenjör Gösta Broomé, Stockholm. Broomés samling av Linnerhielmbilder ställdes till Örjan Lindbergers förfogande för en uppsats om Linnerhielms naturskildring i *Ord och Bild* 1939 och omnämns på sid. 454. 7500 KR

☞ Linnerhielm avhandlar Drottningholm (»Majestätets Lust-boning») i sin första reseskildring, *Bref under resor i Sverige* (1797), sid. 188 ff.

2. ELIAS MARTIN

(Stockholm 1739–1818)

Den 9 april 1787.

Två små laveringar, utförda på för- och eftermiddagen av samma dag. På blågrått papper. 10,2 × 15 cm. Osignerade. Påskrift: »d. 9 apr. 1787. f.m.» resp. »... e.m.» I gemensam passepartout, yttermått 40 × 30 cm.

12 000 KR

¶ Efter många framgångsrika år i England, där Martin inte minst varit verksam som landskapsmålare, återvände han 1780 till Sverige och stannade i åtta år. Dessa bilder är utförda under denna period, då han bl. a. var lärare i landskapsmålning på Konstakademien 1785–87.

Under de sista åren före återresan till England 1788 utökade Elias Martin sin repertoar med en genre, som han fortsatte att exploatera intensivt och framgångsrikt efter sin återkomst till Sverige 1791. Det gällde bruksbilderna, och Hoppe nämner i detta sammanhang att Martin 1787 vistades på Leufsta i Uppland, varifrån ett par akvareller daterade den 12 maj är bevarade (Hoppe, *Elias Martin* (1933), sid. 78–80). Föreliggande par anspråkslösa men atmosfärrika landskapsbilder ligger nära de omnämnda Leufstabilderna i tiden, och skildrar fridfulla naturupplevelser där Martin även gjort en poäng av att notera vilken tid på dagen bilderna utförts. Träden i förmiddagsbilden bildar en rad som inte ser helt slumpmässig ut, och som möjligen kan vara del av en allé.

20

»I Martins bildvärld hade det obestämbara mitt på dagen som präglade den tidigare svenska topografiska bildkonsten förvandlats till ett pärlband av varierande ögonblick och tidpunkter» (Mikael Ahlund).

3. JONAS ÅKERSTRÖM

(Rogsta, Hälsingland 1759–1795 Rom)

Muser i följe.

Tusch över blyerts. Osignerad och odaterad, men utförd under Åkerströms år i Rom 1788–95. Papper: Fabriano. 22,7 × 29,5 cm. Ny passepartout, ram från tidigt 1800-tal.

8000 KR

Jonas Åkerströms teckningar är omisskännliga och fulla av grace. Samtiden knöt stora förhoppningar till honom och såg till att han fick studera i Rom, där han dock dukade under för sjukdom endast 36 år gammal och begravdes i en omärkt grav intill Cestiuspyramiden.

Antiken var tidens stora inspirationskälla och Åkerström tecknade flitigt i Roms museer. Det kan möjligen finnas en antik förlaga – eller inspiration – till denna vackra bild. Åkerström tecknade muser bl. a. i Vatikanen.

Identifikationen av personerna är inte alldeles given: flera olika muser kan kännetecknas av den raka trumpeteten, och teatermuserna Thalia och Melpomene identifieras vanligen genom att deras attribut, teatermasken, gör en komisk eller tragisk min. Det är inte alldeles lätt att avgöra i detta fall, men nog känns scenen mera uppsluppen än allvarsmättad. Hursomhelst intagande, fjäderlätt och elegant – det är ju Åkerström.

4. KILIAN ZOLL

(Hyllie 1818–1860 Eldsberga)

Landskap under molnskyar.

(*Halländskt landskap / Nordskånskt landskap.*)

Oljeskiss på papp, lagd på masonit. Osignerad och odaterad. 19,5 × 27,5 cm. Inramad.

PROVENIENS: Konstnären och grafikprofessorn Emil Johanson-Thor (1889–1958) med hustru Allie (1889–1974), därefter troligen hos sonen Gunnar Johanson-Thor (1924–2002). Ytterligare en landskapsskiss med samma proveniens omnämns i Humblas monografi på sid. 89.

UTSTÄLLD: *Kilian Zoll* 1818–1860. Malmö museum / Hallands museum april–juni 1960 (Malmö 1960), nr 164 (Halländskt landskap, etiketter a tergo). Därtill en äldre oidentifierad utställningsetikett med nummer 2 (Nordskånskt landskap). 6000 KR

☞ Skåningen och düsseldorfaren Zoll är känd för sina folklivs- och genrescener, barnskildringar och porträtt. Men även för sina friska landskapsstudier som utgör ett tidigt friluftsmåleri från vandringar i bl. a. Skåne, Halland, Småland och Dalarna. I föreliggande bild är det dramatiska molnskyar och ett skarpt genombrytande ljus som spelar huvudrollen, med den solbelysta gården i en passiv biroll. Vattendraget i förgrunden har inte intresserat Zoll alls.

5. JOHAN FREDRIK HÖCKERT

(Jönköping 1826–1866 Göteborg)

Samekvinna.

Oljestudie på papper. 29 × 20,4 cm. Osignerad och odaterad, men utförd sommaren 1850 under Höckerts lapplandsresa. Gammal utbättring med två pappersremsor i nedre vänstra hörnet. Ny passepartout och ngt senare ram.

PROVENIENS: Konstnärens dotter Alma Odencrantz (1863–1939); gåva av henne och maken Lars Odencrantz till Hedda och Ludvig Munthe (1849–1937) på deras guldbröllopsdag 1931. Senare åter till en Höckertättling, Almas dotter och konstnärens dotterdotter Brita Swenelius (1903–1997, Västerås), och såld efter henne på Falkloos auktioner, Malmö, 18 apr. 1998, nr 167 i katalogen (avbildad). Senast i Ulla & Kjell-Ove Brandts samlingar, Stora Frö, Mörbylånga. Proveniensen redovisad på bakstycket samt i Falkoloos katalog, där dock Munthe felskrivits Muncke.

UTSTÄLLD: *Johan Fredrik Höckert*, Prins Eugens Waldemarsudde 26 december 1977–5 februari 1978, upptagen bland oljemålningar som nr 9 i katalogen (»En lappgumma. Målad 1850. Privat ägo»).

☞ Höckert var den förste svenske konstnär av betydelse att måla regelrätta porträtt av samer. Här föreligger en av de sällsynta oljestudier som han hemförde från sin lapplandsresa sommaren 1850. Idén till resan ska han ha fått från botanisten Nils Johan Andersson som färdats i området flera år tidigare. Höckert reste under ett par veckor i slutet av juni och början av juli från Skellefteå över Arvidsjaur, Arjeplog och Lövmock till Kvikkjokk. I en kort, anonymt publicerad reseberättelse uppräknar han köld, solhetta, hunger, trötthet och »milliarder menniskoelskande myggor» som sina reskamrater. En tröst i sammanhanget var det nyfikna intresse som lokalbefolkningen visade hans arbete, och deras villighet att stå modell (se [J. F. Höckert], »Bref från en vandrare artist», *Svea. Folkkalender för* 1851 (Stockholm 1850), sid. 102–6, med en litograferad plansch). Höckert medförde ett digert skissmaterial från sin resa och några enstaka små målningar.

Folklivsskildringar låg i tiden. På Konstakademiens utställning våren 1850 såg Höckert, som nyss hemkommit från Tyskland, danska och norska bondelivstavor, landskap av Dahl, Gude och Skovgaard samt svenska landskap och bondegenrer från Blekinge, Värmland, Ångermanland och Dalarna. Det inspirerade honom att under 1850-talet göra samernas liv och miljö till sin egen speciella nisch. Med utgångspunkt från teckningar, föremål och intryck från sin resa målade han i Paris flera lappländska motiv och fick stora framgångar. Till hans främsta verk hör *Lappkapellet* som färdigställdes 1855, belönades med guldmedalj på världsutställningen samma år och inköptes av franska staten. Målningen har senare (1951) kommit till Norrköpings museum.

I äldre skildringar och gravyrer från Lappland stod som regel dräkten, det etnografiska och det kuriösa i centrum. Av Höckert får vi för första gången såväl allmänmänskliga familjesskildringar som verkliga porträtt. Här avbildas en visserligen oidentifierad samekvinnas, men inte som typ, utan personligt och trovärdigt.

6. JOHAN FREDRIK HÖCKERT

(Jönköping 1826–1866 Göteborg)

Historisk dräktstudie.

Akvarell över blyerts. Signerad: »Höckert». Odaterad. Bladet ojämnt klippt nedtill samt med ett diagonalt veck. 21,5 × 13,5 cm.

PROVENIENS: Agnes Westerberg, Degerfors, Värmland, enligt en delvis förtryckt, odaterad utställningsetikett fäst a tergo.

☞ Studie för en målning med historiskt tema. Den detaljerade akvarellen föreställer en ung budbärare i 1600-talsdräkt som överränner ett meddelande. Bilden är helt inriktad på utstyrseln och dess detaljer men lämnar såväl mannens ansikte som vapnet han bär på ryggen ofullbordade. Det är dokumenterat att Höckert, känd bl. a. för sin målning av slottsbranden och för *Drottning Kristina och Monaldeschi* (1853), utförde historiska dräktstudier i de kungliga samlingarna.

Intresset för dräkt och annan rekvisita var självklart i en tid då historiemåleriet hade en så framträdande roll, men är påtagligt även på andra sätt i 1800-talets konst. Höckert var exempelvis även anställd som kostymtecknare vid Kungl. teatern i Stockholm under en period, målade genrescener med damer i tidens mode, och är ju inte minst känd för sina enastående porträtt av dalkullor i folkdräkt.

Vidfästes konstverket.

Konstverkets titel .....

Försäkringsvärde .....

Försäljningspris .....

Uställarens namnteckning
Agnes Westerberg

Adress *Degerfors*

Telefonnummer .....

7. JOHAN AUGUST HALLGREN

(Alingsås 1809–1852 Stockholm)

Pojke som bygger korthus.

Olja på duk. Signerad »IA Hallgren». Odaterad, c. 1840. 70 × 55 cm. 40 000 KR

¶ I handbokslitteraturen benämns Hallgren »yrkesmålare i Stockholm» och »målmästare». Han hade studerat vid Konstakademien och belönats med såväl jeton i antikskolan (1835) som de Ribbingska och Meijerska medaljerna, och ställde ut på Akademiens utställningar 1838, 1840 och 1843. Hallgren identifieras inte med någon yrkestitel i katalogerna, utan med sin adress: Nybrogatan n:o 18 resp. Nybrohamnen n:o 24. Han fick 1843 den unge Bengt Nordenberg till gesäll, och ledde honom vidare på konstens bana med en rekommendation till Konstakademiens elementarskola.

Att stöta på en av Hallgrens stafflimålningar hör inte till vanligheterna, och upplevelsen är en smula överrumplande. Både föreliggande stora duk och ett porträtt av G. H. von Görtz i Sörmlands museum (1835) är verkliga uppvisningar i finmåleri, och man påminns om belöningarna som Hallgren erhöll under sin elevtid. Man förstår att han i yngre år aspirerade på en glansfullare bana än dekorationsmålarens, och använde akademiutställningarna som ett forum för att visa var han var kapabel till. Hans styrka tycks ha varit utförandet snarare än nyskapandet av motiv, och han ställde inledningsvis ut kopior efter van der Neer (en av de holländare som kopierats mest), Wouverman, Carlo Dolce och Rembrandt. Men strax var alla hans bidrag »original» eller »efter naturen», och rentav porträtt. Ett bidrag till utställningen 1840 väcker särskilt intresse med tanke på föreliggande målning, »Skol-gosse läsande sin lexa», som att döma av katalogtexten var en serie målningar, »original-etyder efter naturen målade i olja».

Den här målningen är ett uppvisningsnummer på flera sätt. Formatet är anmärkningsvärt stort och detaljmåleriet ambitiöst. Ett ytterligare moment när det gällde att spänna bågen var att mäta sig med äldre konst eller låna dess motiv, och här ges omedelbara associationer till de underbara målningar av Chardin som föreställer barn som bygger korthus eller snurrar på snurror. Eller kanske var förebilden någon av Pehr Krafft den äldres barnmålningar, t. ex. den från 1783 som föreställer hans egna barn i en liknade scen. Hallgren låter till och med en gustaviansk stolsrygg framskymta bakom pojken.

Men målningen är ändå väldigt litet rokokoko och mycket 1800-tal, om än utan genremåleriets sentimentala inslag. Korthuset är ett ambitiöst projekt med duktigt många bitar, och scenen är inte bara rörande eller lekfull. Det är något nyttigt och bokstavligen nybyggeraktigt i pojkens pyssel. Inte alltför långt ifrån hans kammare pustade ångbåtar och surrade telegrafrådar, och järnvägen låg bara tio år i framtiden.

8. AMALIA LINDEGREN

(Stockholm 1814–1891)

Flicka från Nettuno, Italien.

Teckning i svart krita. Påskrift i blyerts: »Nettun». Osignerad och odaterad, men utförd i Italien 1854/55. 30 × 23,5 cm. Vattenmärke: »De Canson Frères». Bladet ngt mörknat, svag missfärgning längs nederkanten, ett par små nålhål i övre hörnen. Gammal påskrift av konstnärsnamnet på bevarat äldre stödblad, som även vid något tillfälle burit en teckning(?) av Lefrén enligt påskrift. I passepirtout (yttermått 50 × 40 cm). 6 500 KR

☞ Folkdräktsbild från Nettuno, som är beläget i Lazio vid havet omkring 7 mil söder om Rom. Vi har tidigare haft en mycket snarlik bild av Amalia Lindegren, en kritteckning med påskrift i blyerts: »Procida nära Neapel. / Ritadt av Amalia Lindegren» (33,5 × 21 cm).

Amalia Lindegren var en av de första kvinnor som med särskild dispens fick studera vid Konstakademien i Stockholm, och blev 1850 även den första kvinnliga konstnär att erhålla ett resestipendium. Det förde henne till Paris, där hon i fyra år studerade vid Léon Cogniets och Jean-Baptiste-Ange Tissiers damateljéer. Hon reste även söderut till München och Rom, där hon bl. a. målade genrebilder, och återvände efter ytterligare ett år i Paris till Sverige 1856. Hennes senare genre- och folklivsbilder har ofta ett sentimentalt drag, vilket helt saknas i denna fina studie.

9. ALFRED WAHLBERG

(Stockholm 1834–1906 Tranås)

Skogsglänta.

Oljeskiss på duk, lagd på kartong. Monogramsignerad
»A. W.» 27 × 33,5 cm. Inramad.

¶ Wahlberg var pionjären i Sverige för det franska friluftsmåleriets principer, efter att ha mött Barbizon-skolans konst i Paris i mitten av 1860-talet.

»Skogsinteriörer var ett av Barbizon-skolans huvudmotiv. Wahlberg ägnade sig åt motivet från och med 1870-talet. I motsats till de franska konstnärerna utslöt han gärna staffage, vilket kan bidra till att ge hans målningar deras starkt förtätade, naturlyriska stämning» (Åmells, 1986).

Den här utomordentligt fina skogsinteriören är målad i Sverige.

Friluftsmåleriet uppskattas ofta såsom oskolasat, spontant och naturligt. Men spontaniteten kan nog ofta vara skenbar, och en konstnär kan inte utan vidare lägga ifrån sig en uppövad känsla för proportioner och rytm. Kompositionen hör till det finaste i denna naturskiss, vare sig Wahlberg gjort sitt utsnitt ur naturen med stor omsorg eller lagt verkligheten en smula till rätta.

10. CARL FLODMAN

(Stockholm 1863–1888)

Skymningslandskap.

Liten oljemålning på papp. Diskret signerad, tydligare i blyerts a tergo. 15,8 × 10,4 cm. Ngt nött, ett hörnveck, krackelerad. Monterad på bomullskartong och insatt i en förgyllt ram från tiden.

6500 KR

11. EMIL ÖSTERMAN

(Vingåker 1870–1927 Stockholm)

Flickporträtt.

Kolteckning. Signerad »Emil Österman» och godkänd i september 1891 av Georg von Rosen, professor i figurteckning och målning vid Konstakademien sedan 1880. 49 × 41 cm (dagermått). Ramad under glas, ej granskad ur ramen. Österman påbörjade sina akademistudier hösten 1890 och blev ledamot 1900.

6000 KR

12. CHRISTIAN ERIKSSON

(Taserud 1858–1935 Stockholm)

Porträtt av Anna Palme, née Lavonius.

(Uleåborg 1858–1935 Svalnäs)

Rund plakett i brons, dräkten i mycket hög relief, hakar för upphängning a tergo. Diameter 10,5 cm. Signerad: »Till minne af angenäm sejour hos Fru Palm[e] / Chr. E[r]-iksson». Gjutarstämpel »HB» för Herman Bergman Konstgjuteri. Odaterad, men av Kjellin daterad till 1890-talets mitt eller senare hälft. Gjuten tidigast 1895, gjuteriets grundningsår.

LITTERATUR: Helge Kjellin, *Christian Eriksson 1858–1935* (1953), sid. 250.

24 000 KR

☞ Ytterst sällsynt, möjligen unik. I sin monografi över konstnären nämner Kjellin endast ett exemplar i plastellina »i konstnärens skulpturkällare».

Anna Palme var gift med Johan Henrik Palme (1841–1932), bankdirektör, finansman och grundare av villaförstaden Djursholm, av vilken Christian Eriksson utförde en porträttplakett (Wahlstedt, *Minnespenningar öfver enskilda svenska män och kvinnor*, 2, sid. 218, nr 2).

Paret Palme blev stamföräldrar för »månghövdade grenar av släkterna Palme och Lagercrantz» (Wikipedia). De fick en dotter och fyra söner, bland dem konstnären Carl Palme och företagsledaren Lennart Palme. De vilar jämte sina söner i palmeska familjegraven på Djursholms begravningsplats strax till höger om porten till kapellet.